

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Правничий коледж

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни ЛОГІКА
підготовки _____ МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
галузь знань 08 право
спеціальність 081 право

(Шифр за ОПП _____)

2016 _____ рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Правничим коледжем Львівського національного університету імені Івана Франка

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: _к.ю.н., доцент_Коваль А.Ф. на основі навчально-методичного комплексу Львівського національного університету імені Івана Франка (Кафедра історії філософії філософського факультету): « РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЛОГІКА (09.00.06), для напряму підготовки - 6.030401 – ПРАВО, ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, Кредитно-модульна система організації навчального процесу, (КМСОНП) . Львів 2010

Обговорено та рекомендовано до затвердження на Педагогічній раді Правничого коледжу

галузь знань 08 право, спеціальність 081 право

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “_____ЛОГІКА_____” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста, галуззю знань 08 - право, спеціальністю 081 - право.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: Вивчення науки логіки передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу категоріального апарату, здобутого у процесі формування правового знання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки в сфері права; виявлення логічних помилок в міркуваннях з юридичним змістом; виведення правового знання; доведення правових приписів на істинність або спростування на хибність.

Міждисциплінарні зв'язки:

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- 1.
- 2.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “ЛОГІКА” є

Вивчення науки логіки передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу категоріального апарату, здобутого у процесі формування правового знання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки в сфері права; виявлення логічних помилок в міркуваннях з юридичним змістом; виведення правового знання; доведення правових приписів на істинність або спростування на хибність.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “ Завдання викладання дисципліни ”Логіка” полягає у тому, щоб:

- 1) ознайомити студентів, які навчаються на юридичному факультеті, із теоретичними основами логіки як філософської науки про процедуру правильного, аналітичного, критичного мислення; способами його організації та законами, дотримання котрих забезпечує формальну правильність здійснення інтелектуальних операцій і є умовою їх практичної ефективності;
- 2) на понятійному рівні розкрити студентам тенденції історичного розвитку логіки як галузі філософського та науково-методологічного знання;
- 3) навчити студентів, які навчаються на юридичному факультеті, практичним навичкам формування логічної культури мислення; критичного аналізу юридичних текстів; побудови нормованих повідомлень; освоєння прийомів формування логічної аргументації при проведенні судових дебатів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- а) на понятійному рівні - об'єкт та предмет науки логіки; логічні основи аналізу юридичної мови; основні форми абстрактного мислення та логічні закони; способи визначення істинності висловлювань та особливості застосування логічних методів в теоретико-пізнавальної діяльності юристів;
- б) на фундаментальному рівні - структуру та різновиди основних форм мислення; типи об'єктивних зв'язків та відношень між поняттями, висловлюваннями; вимоги формально- логічних законів, дотримання яких визначає логічну правильність розсудів;
- в) на практично-методологічному рівні - правила виконання логічних операцій над поняттями, висловлюваннями, умовиводами; логічні способи доведення та спростування, прийоми ведення дискусій та полемік.

вміти :

- б) на евристичному рівні - виявляти найтипівіші випадки порушень законів логіки, що зустрічаються в літературних творах, юридичних текстах, в публічних промовах

учасників судових дебатів; наводити власні приклади, демонструючи тим самим свій рівень знань специфіки логічної організації форм абстрактного мислення; вміти здійснювати самостійно логічні операції над поняттями, висловлюваннями, умовиводами; знаходити власні аргументи для обґрунтування істинності/хибності певних тверджень (тез).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 години / 3 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Вступ до логіки.

Тема 1. Об'єкт, предмет і метод науки логіки.

1. Основні значення терміну "логіка".
2. Об'єкт і предмет науки логіки.
3. Методи науки логіки - методи пізнання і метод формалізації.
4. Історичні етапи розвитку науки логіки. Типи логік.

Рекомендована література:

1. Кармишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000. - с. 3-11.
2. Кармишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004.

Тема 2 Мислення і мова

1. Що таке мислення. Типи та види мислення.
2. Мова як знакова система. Види мов.
3. Логіко-семантичний аналіз мови.
4. Логічні концепції істини.

Рекомендована література:

1. Кармишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000. - с. 12-34.
2. Кармишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004.

Тема 3. Логіка і право.

1. Методологічна функція формальної логіки.
2. Застосування логічної теорії в галузі права.

Рекомендована література:

1. Кармишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000, с. 35-50.
2. Кармишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004. - с. 7-10.

Змістовий модуль 2.

Змістовний модуль 2. Основні форми і закони мислення.

Тема 4. Поняття як форма мислення.

1. Загальна характеристика поняття як форми мислення.
2. Структура поняття. Види понять за змістом і обсягом.
3. Логічні відношення між поняттями та їх графічне зображення за допомогою кіл Ейлера.
4. Логічна операція над змістом поняття. Визначення поняття.
5. Логічні операції над обсягом поняття:
  - а) узагальнення та обмеження поняття;
  - б) поділ обсягу поняття.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000, с. 53-82.
2. Карамишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004, с.35-37.

Тема 5. Висловлювання як форма мислення.

1. Загальна характеристика висловлювання: визначення, логічна структура, мовні форми виразу.
  2. Види висловлювань.
- 5

3. Методи встановлення істинності простих та складних висловлювань.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000, с.82-115.
2. Карамишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004, с.35-37.

Тема 6. Основні логічні закони.

1. Загальна характеристика логічних законів.

2. Поняття "логічний закон" в традиційній логіці і символічній логіці.
3. Закон тотожності: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні.
4. Закон несуперечності: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні.
5. Закон виключеного третього: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні.
6. Закон достатньої підстави: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні.
7. Логічний закон і юридичний закон.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000, с. 124-135.
2. Карамишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004, с.41-42.

Тема 7. Умовивід як форма мислення.

1. Загальна характеристика умовиводу як форми мислення.
2. Поняття необхідного та імовірнісного умовиводу.
3. Принцип логічного слідування в умовиводах.
4. Характеристика дедуктивних умовиводів: визначення, структура побудови, аксіома дедукції. Умови визначення істинності дедуктивних умовиводів.
5. Види дедуктивних умовиводів: умовиводи логіки висловлювань і умовиводи логіки предикатів.
6. Характеристика імовірнісних умовиводів: визначення, структура побудови. Умови визначення істинності висновків.
7. Види імовірнісних умовиводів: індукція і аналогія.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000, с. 137-166.
2. Карамишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004, с.7-24.

Тема 8. Доведення і спростування.

1. Загальна характеристика доведення і спростування.
2. Структура доведення і спростування. Види доведень та способи спростувань.
3. Правила доведення та спростування та логічні помилки при їх порушенні.
4. Юридична теорія доказування.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000, с. 171-182.
2. Карамишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004, с. 58-72.

Тема 9. Паралогізм. Софізм. Парадокс.

1. Загальна характеристика паралогізму, софізму.
  2. Причини виникнення паралогізмів і софізмів.
- 6
3. Поняття ”парадокс” в широкому і вузькому значенні.
  4. Види парадоксів. Проблема вирішення парадоксів.
  5. Парадокси в галузі права.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000, с. 230-237.
2. Карамишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004, с. 32-35.

3. Рекомендована література

1. Кармишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. - Львів, 2000.
2. Кармишева Н.В. Логічний аналіз систем правового знання та їх застосування. Спецкурс для студентів юридичного факультету. - Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 2004.
3. Кармишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів юридичного факультету: - Львів: Паїс, 2000.
4. Кармишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. - Львів: Астролябія, 2002.
5. Жоль К.К. Логика для юристов: Учеб. пособие. - М., 2004.
6. Ивин А.А. Логика для юристов: Учеб. пособие. - М., 2004.
7. Ивлев Ю.В. Логика для юристов. - М., 2000.
8. Конверський А.Є. Логіка для юристів. - К., 2004.
9. Хоменко І.В. Логіка - юристам. - Київ: Четверта хвиля, 1997.
10. Щербина О.Ю. Логіка для юристів. - Київ: Юридична думка, 2004

Допоміжна ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Категории. Об истолковании. Первая аналитика. Вторая аналитика. Тописка. О софистических опровержениях. - Соч. в 4 т., - Т. 2. - М.: Мысль, 1978.
2. Белнап Н., Стил Т. Логика вопросов и ответов. - М.: Прогресс, 1981.
3. Войшвилло Е.К. Понятие как форма мышления. - М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1989.
4. Жеребкин В. Логический анализ понятий права. - К.: Вища освіта, 1976.
5. Ивин А.А. Логика норм. - М.: Изд. Моск. ун-та, 1973.
6. Кнапп В., Герлох А. Логика в правовом сознании. - М.: Прогресс, 1987.
7. Логические и математические методы в правовой теории и практике. - Л., 1989.
8. Логический словарь "Дефорт" - Москва: Мысль, 2004.
9. Наумов А.В., Новиченко А.С. Законы логики при квалификации преступлений. - М.: Юрид. лит-ра, 1978.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Іспит

4. Засоби діагностики успішності навчання

семінарські/практичні заняття, модульні роботи

